

POSTANOWIENIE

25 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Krajewski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 25 marca 2025 r. w Warszawie wniosku U.J.

o zbadanie spełnienia przez SSN Dariusza Pawłyszczę wymogów niezawisłości i bezstronności w sprawie II CSKP 1033/24 z powództwa R.B. - następcy prawnego O.B. przeciwko U.J. o zapłatę

odrzuca wniosek.

UZASADNIENIE

U.J., skarżąca w postępowaniu przed Sądem Najwyższym o sygnaturze II CSKP 1033/24, wnioskiem z 10 marca 2025 r. zażądała stwierdzenia, że SSN Dariusz Pawłyszczę nie spełnia wymogów niezawisłości i bezstronności, oraz wniosła o wyłączenie go od rozpoznania sprawy.

W uzasadnieniu wnioskodawczynie wskazała, że Dariusz Pawłyszczę został przedstawiony Prezydentowi RP do powołania na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego na podstawie uchwały nr 531/2021 z 12 maja 2021 r. wydanej przez Krajową Radę Sądownictwa ukształtowaną na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Tak ukształtowana Rada, jak wskazuje wnioskodawczynie, nie jest organem, którego skład i sposób wyłaniania reguluje Konstytucja RP. Na poparcie swojego stanowiska wnioskodawczynie przywołuje orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości

Unii Europejskiej, Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz Sądu Najwyższego (w tym uchwałę składu połączonych Izb Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20).

Wnioskodawczyni w uzasadnieniu przywołuje także okoliczności dotyczące postępowania SSN Dariusza Pawłyszczę przed jego powołaniem, w tym m.in. fakt, że pełnił on funkcję dyrektora w Departamencie Kadr i Organizacji Sądów Powszechnych i Wojskowych w Ministerstwie Sprawiedliwości oraz Dyrektora Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury nadzorowanej przez Ministra Sprawiedliwości. Wskazuje również, iż SSN Dariusz Pawłyszczę był jednym z sędziów, którzy podpisali listy poparcia dla reform wprowadzanych przez [...] oraz listy poparcia dla kandydatów do niekonstytucyjnej neo-KRS.

Dalej wnioskodawczyni podkreśla, że z uwagi na pozycję ustrojową Sądu Najwyższego weryfikacja bezstronności i niezawisłości sędziego SN powołanego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, o której wyżej mowa, powinna być wysoce rygorystyczna. Jej zdaniem sam fakt objęcia urzędu sędziowskiego w ramach Sądu Najwyższego na skutek konkursu przeprowadzonego przez niekonstytucyjny organ, jakim według niej jest obecnie funkcjonująca Krajowa Rada Sądownictwa, powinien prowadzić do konkluzji o braku niezawisłości i bezstronności po stronie takiej osoby.

Wnioskodawczyni wniosła ponadto o przekazanie wniosku do rozpoznania składowi 5 sędziów Sądu Najwyższego wylosowanemu z pominięciem sędziów powołanych przez Krajową Radę Sądownictwa ukształtowaną w trybie określonym przepisami ustawy z 8 grudnia 2017 r. Wniosła również o niewyznaczanie do rozpoznania sprawy ze skargi kasacyjnej wniesionej przez wnioskodawczynię osoby powołanej do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej wymienioną ustawą.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy nie znalazł podstaw prawnych do uwzględnienia wniosków formalnych złożonych przez wnioskodawczynię.

Na podstawie art. 29 § 15 ustawy o SN Sąd Najwyższy rozpoznaje wniosek na posiedzeniu niejawnym w składzie 5 sędziów losowanych spośród całego składu Sądu Najwyższego, po wysłuchaniu sędziego, którego wniosek dotyczy, chyba że wysłuchanie jest niemożliwe lub bardzo utrudnione. Sędzia, którego wniosek dotyczy, jest wyłączony z losowania. Wniosek formalny o przekazanie do rozpoznania wniosku składowi 5 sędziów Sądu Najwyższego wylosowanemu z pominięciem sędziów powołanych przez Krajową Radę Sądownictwa ukształtowaną w trybie określonym przepisami ustawy z 8 grudnia 2017 r. jest zatem niedopuszczalny. W art. 29 § 15 ustawy o SN mowa jest bowiem wyraźnie o całym składzie Sądu Najwyższego.

Podobnie za niedopuszczalny należało uznać wniosek o niewyznaczenie do rozpoznania sprawy wszczętej na skutek skargi kasacyjnej wniesionej przez wnioskodawczynię osoby powołanej do pełnienia urzędu na stanowisku SSN przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 8 grudnia 2017 r. Skład do rozpoznania tej sprawy został już wyznaczony. Wnioskodawczyni wnosi wszakże o zbadanie przesłanek, o których mowa w art. 29 § 5 ustawy o SN, w stosunku sędziego wyznaczonego do jej rozpoznania.

Przechodząc do oceny zasadniczego wniosku w sprawie, należy wskazać, że w świetle art. 29 § 5 ustawy o SN dopuszczalne jest badanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego lub sędziego delegowanego do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu, jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego do wniesienia wniosku oraz charakteru sprawy. W świetle art. 29 § 9 ustawy o SN wniosek ten powinien zawierać żądanie stwierdzenia, że w danej sprawie zachodzą przesłanki, o których mowa w § 5, a także przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie wraz z dowodami na ich poparcie.

Przede wszystkim należy wskazać, że wnioskodawczyni nie odwołała się do żadnych zdarzeń czy zachowań SSN Dariusza Pawłyszczke mających miejsce po jego powołaniu na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego. Nie spełniła zatem wynikającego z art. 29 § 9 pkt 2 w zw. art. 29 § 5 ustawy o SN wymagania formalnego wniosku (tak SN w postanowieniach: z 15 marca 2023 r., III CB 22/22; z 29 marca 2023 r., III CB 9/23; z 6 kwietnia 2023 r., III CB 19/23; z 2 sierpnia 2023 r., III CB 29/23; z 6 września 2023 r., III CB 31/23; z 4 października 2024 r., I ZB 54/24, i z 5 listopada 2024 r., I NB 2/24). Już tylko z tej przyczyny wniosek powinien podlegać odrzuceniu.

Odnosząc się do reszty podnoszonych przez wnioskodawczynię kwestii, odnotować należy, że pełnienie przez SSN Dariusza Pawłyszczke funkcji Dyrektora Departamentu Kadr i Organizacji Sądów Powszechnych i Wojskowych w Ministerstwie Sprawiedliwości oraz Dyrektora Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury a także podpisanie list poparcia nie stanowią okoliczności towarzyszących powołaniu, których przytoczenia wymaga art. 29 § 5 ustawy o SN, stanowią natomiast, jak wskazuje sama wnioskodawczyni, okoliczności postępowania sędziego przed powołaniem. Takie okoliczności są irrelewantne z perspektywy sprawy z uwagi na treść art. 29 § 5 ustawy o SN. Wnioskodawczyni nie wskazuje zresztą, w jaki sposób okoliczności powyższe miałyby sprawiać, iż SSN Dariusz Pawłyszczke nie będzie niezawisły i bezstronny akurat w sprawie wnioskodawczyni.

Jeśli chodzi o okoliczności towarzyszące powołaniu Dariusza Pawłyszczke do pełnienia funkcji sędziego Sądu Najwyższego wnioskodawczyni zarzuca systemową nieprawidłowość powoływania sędziów, której upatruje w ukształtowaniu Krajowej Rady Sądownictwa na podstawie ustawy z 8 grudnia 2017 r. Sama skądinąd podkreśla w uzasadnieniu wniosku, że przedstawiane przez nią wątpliwości co do bezstronności i niezawisłości SSN Dariusza Pawłyszczke mają charakter obiektywnych, instytucjonalnych, a nie subiektywnych, a wskazane przez nią zastrzeżenia nie odnoszą się w żadnym wypadku do przymiotów osobowych danego sędziego czy jego kwalifikacji zawodowych, ale do instytucjonalnie ułomnej procedury nominacyjnej.

Tego rodzaju abstrakcyjnie sformułowane zarzuty nie mogą odnieść skutku. Celem instytucji uregulowanej w art. 29 § 5 i n. ustawy o SN nie jest bowiem umożliwienie kwestionowania przewidzianego przez ustawodawcę systemu powoływania sędziów, ale ocena indywidualnych okoliczności dotyczących powołania konkretnego sędziego oraz jego zachowania po powołaniu, przy czym ocena ta powinna nastąpić w kontekście konkretnej sprawy (zob. postanowienia SN z 8 marca 2023 r., III CB 6/22; z 2 sierpnia 2023 r., III CB 29/23, i z 24 października 2024 r., III CB 79/24).

Mając powyższe na względzie, wniosek podlegał odrzuceniu na podstawie art. 29 § 10 ustawy o SN. Orzeczenie wydano w składzie jednoosobowym na podstawie art. 397 § 1 k.p.c. w zw. z art. 29 § 24 ustawy o Sądzie Najwyższym, gdyż podjęta decyzja procesowa nie stanowiła merytorycznego rozpoznania wniosku, o którym mowa w art. 29 § 15 ustawy o Sądzie Najwyższym.

(E.M.)

[a.ł])